

SP OUDE IJSSELSTREEK

SOLIDARITEIT - MENSELIJKE WAARDIGHEID - GELIJKWAARDIGHEID

24 mei 2018. De coalitie presenteert haar programma voor de komende bestuursperiode. Een programma dat de titel “met lef samen bouwen aan de toekomst” mee kreeg. Maar het was juist gebrek aan lef in een document dat nota bene lef in de titel had staan. In de weken voorafgaand aan die 24e mei hebben wij, samen met de PvdA, geprobeerd dat lef wél in het coalitieprogramma te verwerken. Maar álle advies werd terzijde geschoven. Jammer. En dat gebrek aan lef werkt nog steeds door, waardoor we eigenlijk niet weten waar we over een jaar, laat staan over vijf of tien jaar willen staan met de gemeente Oude IJsselstreek.

Het college is als een bootje dat roerloos dobert op een zee van tekorten in de jeugdzorg....

En ja, voorzitter, die tekorten baren ons ook zorgen. Niet alleen sinds oktober vorig jaar, maar al jaren daarvoor. Al jaren hebben wij als roepende in de woestijn gesteld dat we tekorten gaan krijgen in de jeugdzorg. In iedere behandeling van de begroting, in iedere behandeling van de voorjaarsnota van de afgelopen jaren, hebben wij de vraag gesteld: “Wat gaan we doen, als we onverhoopt tóch geld te kort gaan komen in het sociaal domein?” Maar we stonden daar alleen. Het geld klotste nog nét niet tegen de plinten in het sociaal domein, maar ieder jaar hielden we geld over. Het was nog net geen halleluja, maar enkele partijen, ook in de oppositie begonnen al voorzichtig voor te stellen, om een deel van die miljoenen die naar de bestemmingsreserve van het sociaal domein waren gegaan, maar eens over te gaan hevelen naar de algemene reserve. Maar wij zagen overal om ons heen dat gemeenten te kort gingen komen. Er waren zelfs gemeenten, zoals Almere, die bepaalde zorg niet meer gingen leveren. Simpelweg, omdat het geld er niet meer was. Maar in Oude IJsselstreek zou dat wel loslopen. We hielden immers geld óver?

En toen, ineens, als donderslag bij heldere hemel, werden we vorig jaar september geconfronteerd met een miljoenentekort. Alsof níemand het had zien aankomen, ondanks al die alarmbellen in het hele land. Eigenlijk schandalig.

Maar als de wethouders in het sociaal domein, ook in de vorige bestuursperiode, léf hadden gehad en iets verder dan hun neus hadden gekeken, hadden ze deze tekorten aan zien komen. En hadden ze het léf gehad, om tóén al zorgaanbieders een convenant te laten tekenen dat ze voor mensen gaan en niet voor winsten. Sinds november zijn er al veel woorden en stukken gewijd aan deze tekorten en is er een hele serie, vaak ingewikkelde maatregelen opgezet om tot hoogwaardige jeugdzorg binnen de financiële kaders te komen. Voorzitter, wij willen het graag simpel houden. Het probleem in de jeugdzorg kan worden herleid naar drie factoren:

1. Indicering
2. Behandeling
3. Controle op de financiën

1: **De indicering** kan en mag alleen door academisch geschoolde professionals met ervaring in de kinderpsychiatrie en/of kinderpsychologie. Eén van de maatregelen die worden genomen, is dat dit gaat gebeuren door Specialistische Ondersteuners Huisartsen (SOH's). Onze fractie vraagt om de portefeuillehouder hieromtrent ervaringen te laten verzamelen bij gemeenten die al met SOH's werken; er zijn 130 huisartsen in den lande die hier al mee werken. Zodoende kunnen kansen en bedreigingen in kaart gebracht worden

2: **De behandeling.** Veelal is de kwaliteit van behandeling in de jeugdzorg door zorgaanbieders onder de maat. Wij verwijzen hier ook naar de brief van de Kinderombudsman aan de minister van VWS van maart jongstleden. Uit het pakket maatregelen dat het college voorstelt, blijkt *niet* dat er aan een verbeteringsslag ten aanzien van kwaliteit wordt gewerkt. Alleen het aantal aanbieders wordt teruggebracht.

3: **De controle op de financiën.** De maatregelen die het college hierin wil nemen zijn ons volslagen onduidelijk. De accountant wijst al jaren op de gebrekkige controle en de managementletter van februari geeft hierin een aantal adviezen. De SP vindt het van onkunde getuigen dat de controle op de financiën en daarmee de financiën zelf nog steeds niet op orde zijn. Wij verzoeken het college hierin met concrete maatregelen te komen, maatregelen die ons ervan overtuigen dat budgetoverschrijdingen van miljoenen niet meer voor gaan komen.

Het getuigt ook van lef, om goede ideeën van de oppositie over te nemen.

Lef. Toekomst. De twee kernwoorden uit het coalitieprogramma. De voorjaarsnota is ieder jaar weer een blik in die toekomst. Hoe gaan we de tekorten in de zorg oplossen? Met lef? Verras ons, positief!

Het woord "armoedebestrijding" vinden we niet één keer meer terug in de voorjaarsnota.

Armoedebestrijding is een kwestie van beschaving en respect voor mensen die het minder getroffen hebben. Door niet één keer het woord armoedebestrijding te noemen, sluiten we een groot aantal inwoners en hun kinderen uit, om hen kansen en hoop op een betere toekomst te bieden. Ook dát is de inclusieve samenleving. Maar nog steeds stijgt het aantal inwoners dat onder de armoedegrens leeft, in onze gemeente. Hoe is dat in vredesnaam mogelijk? Armoede zorgt voor veel meer problemen dan alleen financiële. Mensen, vooral kinderen en jongeren, die in armoede leven, komen in een sociaal isolement. Met alle gevolgen van dien. Tientallen jongeren in onze gemeente, leven aan de rand van de samenleving. Hebben geen baan, hebben geen startkwalificatie, hebben geen toekomst. Leven allemaal in armoede. Maar armoedebestrijding komt niet meer voor in de voorjaarsnota. Met een meedoenregeling alleen zijn we er nog lang niet. We hebben een motie ingediend omtrent armoedebestrijding bij minderjarigen. Deze is nog steeds niet naar behoren uitgevoerd. In de commissie MO, die over de voorjaarsnota gaat, zullen we daar uitgebreid op terugkomen. Staatssecretaris van Ark heeft in april 85 miljoen euro beschikbaar gesteld voor de Nederlandse gemeenten voor kinderarmoedebestrijding bovenop de al bestaande Klijnsmagelden. Wij nemen aan dat de wethouder deze brief ook ontvangen heeft. Graag waren wij nu al op de hoogte gesteld van deze brief en hoe wij deze gelden gaan besteden. Wij gaan er van uit dat dit geld geormerkt wordt voor het doel waar het voor bestemd is. Toon het léf om, ondanks de tekorten in de jeugdzorg, tóch te investeren in het bestrijden van armoede.

Als we van die tientallen jongeren er ook maar van tien kunnen voorkomen dat er een specialistisch behandeltraject moet worden gestart, levert dat structureel al gauw een miljoen op. Tóón dat lef. Héb die ambitie. Niet alleen bestaande problemen behandelen, maar juist de nog niet bestaande problemen voorkómen. En toon eens lef, om met deze tientallen jongeren te gaan praten. Wat zijn hun problemen, hoe kunnen we die oplossen? Maar nóg belangrijker: hoe kunnen we die voorkómen? Is daar al eens onderzoek naar gedaan?

Toon ook eens lef om minder populaire maatregelen te nemen. Als de uitgaven maar blijven stijgen en er ondanks alle genomen maatregelen tóch een structureel tekort van een miljoen blijft bestaan, moeten we wellicht ook eens gaan denken om de inkomsten te laten stijgen. In de afgelopen jaren zien we dat rijken steeds rijker worden en armen steeds armer. Daarom willen wij voorstellen, om een Solidariteitsheffing via OZB op woningen met een WOZ-waarde van meer dan een x bedrag in te voeren. Wij willen een dergelijke villataks doorrekenen en komen bij de begrotingsvergadering wellicht met een voorstel. De opbrengsten hieruit willen wij besteden aan armoedebestrijding. Lef is te streven om, net zoals het kabinet dit wil en hiervoor extra middelen aan gemeenten beschikbaar stelt, om in 2021 kinderarmoede drastisch te gereduceerd te hebben. In onze schriftelijke vragen van 9 april, inmiddels meer dan twee maanden geleden, hebben wij hier al om voorstellen gevraagd. Helaas hebben we hierop nog steeds geen antwoord.

Voorzitter, toon ook eens lef richting ál die gemeenschappelijke regelingen, die ieder jaar weer, aankloppen bij ons, omdat ze geld te kort komen in de begroting. Heb het lef om te zeggen: "Sorry, geacht bestuur van ODA, VNOG enz. ook wij moeten onze begroting op orde hebben." Waarom zegt de wethouder, die ooit stelde dat de gemeente geen flappentap is, dat niet tegen zijn eigen Laborijn? Misschien moeten we het lef wel hebben om te stoppen met die geldverslindende organisatie en moeten we net als Montferland, de sociale dienst maar weer zélf uit gaan voeren, of zoals de gemeente Berg en Dal, waar eigen ambtenaren, daar zit er eentje in onze eigen fractie, met de menselijke maat, langdurig werklozen en kansarme jongeren wél aan een baan helpen. Héb die ambitie, héb dat lef. Maar helaas, we zien die ambitie niet.

Niet alleen in het sociaal domein, maar ook in andere beleidsvelden. Pas nog is een wethouder tot twee keer toe terug naar haar bureau gestuurd om het huiswerk over de toeristische sector opnieuw te doen. Een sector die groeit. In heel Nederland. Maar niet in een prachtige gemeente als de onze. Uiteindelijk moest de raad de opdracht geven om met deskundigen te gaan praten, om een expertmeeting met inspirerende denkers te organiseren. Een college met lef had dit allang zelf georganiseerd. Was met een inspirerende notitie gekomen, waarvan de hele raad en de hele bevolking gezegd had: "Yes! Dat gaan we aanpakken. We maken van Oude IJsselstreek dé gemeente, waar iedereen een keer geweest moet zijn." Ook waar het gaat om een belangrijk vraagstuk als de energietransitie, zien we in de voorjaarsnota geen enkele ambitie.

Alleen dat waartoe we volgens de rijksoverheid verplicht zijn en hoe we er op dit moment met de opwekking van duurzame energie voorstaan, zien we beschreven. In de Algemene Beschouwingen rondom de begroting hebben wij de mogelijkheden m.b.t. groene waterstof al genoemd en deze ontwikkelingen gaan in een razend tempo. Waarom anticiperen we hier nog niet op?

Op het gebied van groenbeheer zijn voorzichtige stappen genomen, maar had dit al niet veel eerder moeten gebeuren? Had het groenbeleidsplan al niet veel eerder geactualiseerd moeten worden?

Wat ons betreft wordt er in Oude IJsselstreek niet één boom meer gekapt en wordt er alleen nog maar bij geplant. Bomen zijn de longen van de aarde. We zien de wethouder worstelen met het feit dat er op sommige gebieden in ons landschap nauwelijks mogelijkheden zijn om te handhaven. In de commissievergadering over de visie op landschap hebben wij voorgesteld, om tot een gemeentelijke landschapsverordening te komen, waardoor voor iedereen duidelijk is, welke regels in Oude IJsselstreek gelden en waarop gehandhaafd kan worden. Wij zien met belangstelling de volgende stappen tegemoet, maar betreuren het dat er in de voorjaarsnota nauwelijks aandacht aan ons landschap wordt geschonken.

Voorzitter, ik ga afronden. Ja, we zitten in roerige tijden. Een fors tekort op de zorg aan de meest kwetsbaren in onze samenleving, aan kinderen en jongeren, moet worden opgelost. Maar diezelfde kinderen en jongeren, ook die geen jeugdzorg nodig hebben, verdienen een mooie toekomst. Een toekomst in een gemeente waar het over dertig, veertig, vijftig jaar nóg beter is om te spelen, te wonen, te leren en studeren, te werken. Dat is ónze verantwoordelijkheid, daar zijn wij voor gekozen. Neem die verantwoordelijkheid door samen met lef aan die toekomst te bouwen. En tóón dat lef in de begroting, komend najaar. Wij willen daar samen, mét lef graag over meedenken.